

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Ганна СЛОЗАНСЬКА
“09” вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань	<u>А Освіта</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>А6 Спеціальна освіта</u> (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>А6.01 Логопедія</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів освітньої програми «Логопедія» спеціальності А6 «Спеціальна освіта» галузі знань А «Освіта» освітнього рівня «бакалавр».

Розробник:

Супрун Микола Олексійович - доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Протокол № 2 від "09" вересня 2025 року.

Завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Ганна СЛОЗАНСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Логопедія
2	Спеціальність	А6 Спеціальна освіта
3	Галузь знань	А Освіта
4	Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	1
9	Кількість змістових модулів	2
10	Форма підсумкового контролю	Екзамен
11	ІНДЗ	Психолінгвістичне діагностичне дослідження
12	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	6 кредитів
13	Загальна кількість годин	180
14	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 80, заочна форма – 36
15	Лекції (год.)	Денна форма – 30, заочна форма – 16
16	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 50, заочна форма – 20
17	Лабораторні завдання	Денна форма – 0, заочна форма – 0
18	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 100, заочна форма – 144

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення майбутніх педагогів зі спеціальною педагогікою як наукою, яка вивчає особливості розвитку, навчання, виховання дітей з психофізичними порушеннями, та деонтологією – наукою про обов'язки людини перед людиною і суспільством взагалі.

Вивчення дисципліни забезпечує набуття наступних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Вивчення дисципліни забезпечує набуття наступних фахові компетентностей:

СК 2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної, інклюзивної освіти та логопедії.

СК 3. Здатність застосовувати психологопедагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК 4. Здатність планувати та організовувати корекційно-логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дітей, оцінювати її результати.

СК 13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК 14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з порушеннями мовлення та іншими особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК 17. Здатність надавати інформацію та допомогу щодо отримання логопедичних та інших корекційно-розвиткових послуг, залучати ресурси, необхідні для забезпечення наявних потреб клієнтів

3. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» забезпечує досягнення здобувачами таких результатів навчання:

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу та логопедичного супроводу у різних типах закладів.

РН 8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення осіб з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН 12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами загалом та порушеннями мовленнєвого розвитку зокрема.

РН 14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти, асистента вчителя закладу загальної середньої освіти тощо.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН 19. Аналізувати зміст, методи, особливості організації навчання, моделювати педагогічні явища та процеси, передбачати їх результати, виходячи з потреб, можливостей та труднощів дітей з мовленнєвими порушеннями.

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Назва модулів, тем та їх зміст

МОДУЛЬ 1.

Загальні питання спеціальної педагогіки та особливості розвитку дітей з психофізичними порушеннями.

Тема 1. Предмет, завдання і методи спеціальної педагогіки

Спеціальна педагогіка (дефектологія) як галузь педагогічної науки. Предмет і завдання спеціальної педагогіки. Поняттєво-категоріальний апарат спеціальної педагогіки. Галузі спеціальної педагогіки. Принципи спеціальної педагогіки. Основні методи спеціальної педагогіки. Зв'язок спеціальної педагогіки із суміжними науками.

Тема 2. Загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з психофізичними порушеннями.

Сутність поняття «діти з психофізичними порушеннями», «діти з особливими освітніми потребами». Онтогенез і дизонтогенез.. Причини виникнення порушень. Сутність феномену порушення розвитку. Поняття «норма», «патологія» «інвалідність». Структура порушення розвитку. Основні категорії дітей та підлітків з особливими освітніми потребами,

загальні та специфічні особливості відхилень у розвитку. Поняття «компенсація», «корекція», «реабілітація» та «абілітація». Загальна психолого-педагогічна характеристика дітей та підлітків з порушеннями розвитку.

Тема 3. Актуальні проблеми розвитку спеціальної освіти.

Етапи еволюції державно-суспільного ставлення до осіб з порушенням у розвитку та їх освіти. Наукові дослідження в Україні в галузі спеціальної (корекційної) педагогіки у 60-90 роки ХХ століття. Горизонтальна та вертикальна структура системи спеціальної освіти в Україні. Модель освітньої інтеграції за В.І.Бондарем та В.М.Синьовим. Загальна характеристика типів спеціальних закладів. Місце спеціальної освіти осіб з порушеннями психофізичного розвитку в освітній системі України. Інклюзія та інклюзивна освіта. Інклюзивна освіта як одна з форм освітньої інтеграції осіб з особливими освітніми потребами. Комплексна оцінка розвитку дитини: виявлення особливих освітніх потреб дитини з психофізичними порушеннями розвитку.

Тема 4. Діти із сенсорними порушеннями

Сурдопедагогіка як наука. Роль слуху в розвитку дитини. Методи дослідження стану слухової функції. Класифікація осіб з порушеннями слуху та її педагогічне значення. Основні особливості психічного розвитку та навчально-пізнавальної діяльності глухих і слабочуючих дітей, їх спілкування та міжособистісних стосунків. Спеціальні заклади освіти для осіб з порушеннями слуху та особливості навчального процесу у цих закладах. Можливості врахування особливих освітніх потреб в умовах інклюзивного навчання. Перспективи професійної реабілітації та соціальної адаптації осіб з порушеннями слуху.

Тифлопедагогіка: предмет та задачі. Значення зорового аналізатора у розвитку дитини. Причини, ступінь та види порушення зору. Порушення зору як психолого-педагогічна проблема. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушенням зору. Система спеціальної освіти для дітей з порушеннями зору. Навчання і виховання дітей з порушеннями зорової функції у закладах освіти. Особливості, властивості та корекція психічних процесів та особистісних якостей дітей з порушеннями зору. Соціальна адаптація дітей з порушеннями зору. Профілактика порушень зору у дітей. Медико-педагогічні вимоги до охорони залишкового зору в дітей.

Тема 5. Діти з порушеннями мовлення

Логопедія: предмет та задачі. Поняття про мову, мовлення, мовленнєву діяльність. Фактори, що зумовлюють первинні мовленнєві порушення. Проблема співвідношення біологічних і соціальних факторів мовленнєвого розвитку. Клініко-педагогічна та психолого-педагогічна класифікації порушення мовлення. Психолого-педагогічна характеристика дітей з фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення та загальним недорозвиненням мовлення. Поняття важкого порушення мовлення. Характеристика психічного розвитку дітей з важкими порушеннями мовлення. Особливості обстеження дітей з мовленнєвими порушеннями. Основні напрями корекційно-розвивальної роботи з дітьми з порушеннями усного та писемного мовлення. Система спеціальної освіти для дітей з порушеннями мовлення.

Тема 6. Діти із затримкою психічного розвитку

Поняття «затримки психічного розвитку». Сутність, етіологія та класифікація затримки психічного розвитку. Особливості розвитку дитячої психіки. Психолого-педагогічна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку. Корекційні прийоми реалізації індивідуального підходу до дітей із затримкою психічного розвитку в умовах інклюзивного навчання.

МОДУЛЬ 2.

Діти з ПОРА, інтелектуальними, комплексними порушеннями, РАС та основи педагогічної деонтології

Тема 1. Діти з інтелектуальними порушеннями.

Корекційна педагогіка (олігофренопедагогіка) як наука: предмет і задачі. Феномен «інтелектуальна недостатність» як актуальна проблема сучасної корекційної педагогіки. Поняття «інтелектуальне порушення», «олігофренія». Причини виникнення порушень інтелектуального розвитку. Класифікації порушень інтелектуального розвитку, Ознаки, види

і ступені. Диференціація інтелектуальних порушень та подібних станів. Особливості розвитку мислення та мовлення дітей з порушеннями інтелекту. Завдання та психологічні особливості корекційної роботи з розумово відсталими дітьми. Спеціальні освітні заклади для дітей з порушеннями інтелекту. Особливості інтеграції в інклюзивне середовище дітей з інтелектуальними порушеннями.

Тема 2. Діти з порушенням опорно-рухового апарату, комплексними порушеннями розвитку

Ортопедагогіка як наука. Етіологія дитячого церебрального паралічу. Класифікація і форми ДЦП. Загальна психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Особливості розвитку фізичного стану та мовлення у дітей з дитячим церебральним паралічем. Поняття комплексного і складного порушення розвитку. Особливості корекційно-розвивального впливу при комплексному та складному порушенні розвитку. Організація навчання та виховання дітей з ПОРА та складними порушеннями розвитку.

Тема 3. Діти з розладами аутистичного спектру (РАС) та поведінковими порушеннями.

Синдром раннього дитячого аутизму Причини виникнення розладу аутистичного спектру. Класифікація розладів аутистичного спектру за МКХ-10. Гіперчутливість та гіпочутливість. Психолого-педагогічна характеристика дітей з РАС. Особливості розвитку мовлення та мислення у дітей з РАС. Корекційний вплив на розвиток дітей з РАС. Соціалізація дитини з розладами інклюзивного спектру.

Діти з порушеннями поведінки – загальна характеристика. Основні прояви поведінкових порушень. Діти з психопатіями. Реактивні стани у дітей. Особливості психологічної та педагогічної діяльності, спрямованої на корекцію поведінки дитини у дошкільному дитячому закладі та у школі.

Тема 4. Предмет, завдання і методи деонтології

Деонтологія як наука. Предмет і завдання деонтології. Методи педагогічної деонтології. Зв'язок деонтології із суміжними науками. Професійні вимоги до педагога: мета діяльності педагога; етичний кодекс фахівця; права і обов'язки педагога.

Тема 5. Соціально-педагогічна віктимологія

Віктимологія – галузь соціальної педагогіки. Жертви несприятливих умов соціалізації. Визначення понять «віктимогенність», «віктимізація», «віктимність». Напрямки і форми роботи з різними групами людей, що стали жертвами соціалізації: сироти; інваліди; бездомні.

Тема 6. Сім'я і школа – головний об'єкт педагогічної роботи

Характеристика сім'ї. Соціальні проблеми сучасної сім'ї. Виховання дітей у сім'ї. Роль школи у процесі соціалізації особистості. Система і загальна характеристика соціальних служб в Україні. Соціальна робота із «групами ризику»: Характеристика класифікацій соціальних служб. Положення про діяльність співробітників соціальних служб. Категорії людей, які віднесені до “групи ризику”. Соціальна робота з різними категоріями людей.

4.2. Структура навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ECTS / 180 годин.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Аудиторні	у тому числі			СРС	Аудиторні	у тому числі	
Лекції		Практичні	Лабораторні				Лекції	Практи

Змістовий модуль 1. Загальні питання спеціальної педагогіки та особливості розвитку дітей з психофізичними порушеннями.										
Тема 1. Предмет, завдання і методи спеціальної педагогіки	12	2	2	0	8	14	1	1	0	12
Тема 2. Загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з психофізичними порушеннями.	12	2	2	0	8	14	1	1	0	12
Тема 3. Актуальні проблеми розвитку спеціальної освіти	12	2	4	0	8	15	1	2	0	12
Тема 4. Діти із сенсорними порушеннями	16	2	4	0	8	15	1	2	0	12
Тема 5 Діти з порушеннями мовлення	15	2	4	0	8	15	1	2	0	12
Тема 6. Діти із затримкою психічного розвитку	13	2	4	0	4	15	1	2	0	12
Разом за змістовим модулем 2	82	14	20	0	44	86	6	10	0	72
Змістовий модуль 2. Діти з ПОРА , інтелектуальними, комплексними порушеннями, РАС та основи педагогічної деонтології										
Тема 1. Діти з інтелектуальними порушеннями	18	4	6	0	8	16	2	2	0	12
Тема 2. Діти з порушенням опорно-рухового апарату, комплексними порушеннями розвитку	16	2	6	0	8	16	2	2	0	12
Тема 3. Діти з розладами аутистичного спектру, з порушеннями поведінки	16	2	6	0	8	16	2	2	0	12
Тема 4. Предмет, завдання і методи деонтології	16	2	6	0	8	16	2	2	0	12
Тема 5. Соціально-педагогічна віктимологія	14	2	2	0	12	14	1	1	0	12
Тема 6. Сім'я і школа – головний об'єкт педагогічної роботи	18	4	4	0	12	14	1	1	0	12
Разом за змістовим модулем 2	98	16	30	0	56	92	10	10	0	72
Разом:	180	30	50	0	100	180	16	20	0	144

4.3. Теми лекцій

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Годинден на</i>	<i>Годин заочна</i>
1	Тема 1. Предмет, завдання і методи спеціальної педагогіки	2	1
2	Тема 2. Загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з психофізичними порушеннями.	2	1
3	Тема 3. Актуальні проблеми розвитку спеціальної освіти	2	1
4	Тема 4. Діти із сенсорними порушеннями	2	1
5	Тема 5 Діти з порушеннями мовлення	2	1
6	Тема 6. Діти із затримкою психічного розвитку	2	1
7	Тема 1. Діти з інтелектуальними порушеннями	4	2
8	Тема 2. Діти з порушенням опорно-рухового апарату, комплексними порушеннями розвитку	2	2
9	Тема 3. Діти з розладами аутистичного спектру, з порушеннями поведінки	2	2
10	Тема 4. Предмет, завдання і методи деонтології	2	2
11	Тема 5. Соціально-педагогічна віктимологія	2	1

12	Тема 6. Сім'я і школа – головний об'єкт педагогічної роботи	4	1
	Разом	30	16

4.4 Теми практичних занять

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години</i>	<i>Годин заочна</i>
1	Тема 1. Предмет, завдання і методи спеціальної педагогіки	2	1
2	Тема 2. Загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з психофізичними порушеннями.	2	1
3	Тема 3.Актуальні проблеми розвитку спеціальної освіти	4	2
4	Тема 4. Діти із сенсорними порушеннями	4	2
5	Тема 5 Діти з порушеннями мовлення	4	2
6	Тема 6. Діти із затримкою психічного розвитку	4	2
7	Тема 1. Діти з інтелектуальними порушеннями	6	2
8	Тема 2. Діти з порушенням опорно-рухового апарату, комплексними порушеннями розвитку	6	2
9	Тема 3. Діти з розладами аутистичного спектру, з порушеннями поведінки	6	2
10	Тема 4. Предмет, завдання і методи деонтології	6	2
11	Тема 5. Соціально-педагогічна віктимологія	2	1
12	Тема 6. Сім'я і школа – головний об'єкт педагогічної роботи	4	1
	Разом	50	20

4.5. Самостійна робота

<i>№ п/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Години денна</i>	<i>Годин заочна</i>
1	Тема 1. Предмет, завдання і методи спеціальної педагогіки	8	12
2	Тема 2. Загальні та специфічні закономірності розвитку дітей з психофізичними порушеннями.	8	12
3	Тема 3.Актуальні проблеми розвитку спеціальної освіти	8	12
4	Тема 4. Діти із сенсорними порушеннями	8	12
5	Тема 5 Діти з порушеннями мовлення	8	12
6	Тема 6. Діти із затримкою психічного розвитку	4	12
7	Тема 1. Діти з інтелектуальними порушеннями	8	12
8	Тема 2. Діти з порушенням опорно-рухового апарату, комплексними порушеннями розвитку	8	12
9	Тема 3. Діти з розладами аутистичного спектру, з порушеннями поведінки	8	12
10	Тема 4. Предмет, завдання і методи деонтології	8	12
11	Тема 5. Соціально-педагогічна віктимологія	12	12
12	Тема 6. Сім'я і школа – головний об'єкт педагогічної роботи	12	12
	Разом	100	144

5. Методи навчання

Лекції: словесні методи такі як розповідь і дискусія.

Семінарські заняття: усні доповіді, дискусії, робота з навч.літ-рою.

Лабораторні заняття: презентація виконаних завдань, самооцінювання, взаємооцінювання.

Самостійна робота: самостійна робота з інформаційними носіями та контентом ЕНМК при підготовці до занять, підготовка презентаційних матеріалів

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання, як поточне опитування, групове обговорення, практичні завдання, презентації результатів виконаних індивідуальних завдань, тести.

6. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» використовуються такі форми контролю:

- поточний контроль у формі оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти під час семінарських заняттях та виконання ними завдань для самостійної роботи;
- модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля;
- підсумковий контроль проводиться у формі тестування на освітній платформі MOODLE у термін, визначений графіком підсумкового контролю).

7. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання відповідей студентів на семінарських та лабораторних заняттях здійснюється за бальною системою. Оцінювання відповідей студента на екзамені зі «Вступ до спеціальності» здійснюється за заздалегідь розробленими критеріями оцінювання. Оцінювання знань студентів на письмовому екзамені, здійснюється на основі врахування повноти та якості їхніх відповідей на питання у білеті, уміння викладати та обґрунтовувати свої думки. Кожен білет містить чотири запитання, кожне із яких оцінюється у 5 балів. Для отримання задовільної оцінки в такому випадку необхідно повністю виключити принципіві і грубі помилки в інформації, давати повні і якісні відповіді, як на питання запропонованого білету.

Зокрема:

Бал «5» ставиться за умови, якщо студент виявив глибокі теоретичні знання з курсу, зокрема, повністю розкрив наукові положення теорії виховання особистості дитини з інтелектуальною недостатністю, показав їх важливість для практичної роботи вихователя спеціального закладу освіти. Студент обґрунтував науково-теоретичні положення науковців щодо вирішення таких проблем, проаналізував і дав оцінку різних напрямів розробки цих питань в наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених, виявив уміння аналізувати різний дидактичний матеріал, аргументував теоретичні положення прикладами з педагогічної практики, виявив ґрунтовні знання літературних джерел, повністю виконав практичне завдання, підтвердивши цим свої теоретичні знання, дав повні та обґрунтовані відповіді на додаткові запитання. Свою відповідь він оформив грамотною українською мовою в чіткій логічній послідовності.

Бал «4» ставиться за умови, якщо студент виявив повне знання програмового матеріалу з усіх питань білету, зокрема, повністю розкрив теоретичні проблеми, проілюструвавши їх прикладами з практики виховання дітей з інтелектуальною недостатністю. При цьому, допустивши деякі неточності, що не впливають розкриття основного змісту питання. Студент, ознайомлений з переважною більшістю літературних джерел у галузі теорії виховання, правильно відповідав на додаткові запитання. Свої думки викладав правильно, дотримуючись належної системи. Виконуючи завдання практичного характеру, студент допустив у ньому незначну помилку.

Бал «3» ставиться за умови, якщо студент виявив належні знання програмового матеріалу, достатньо розкрив всі питання білету, правильно відповів на додаткові запитання. Студент ознайомлений з більшістю літературних джерел. Він правильно орієнтується у

виконанні завдань практичного характеру. Свої думки виклав правильно, але в нього зустрічалися певні труднощі під час аналізу окремих теоретичних положень.

Бал «2» ставиться за умови, якщо студент виявив знання лише основних теоретичних положень з кожного питання білету. В цілому, він справився з усіма теоретичними завданнями, але не виявив у відповідях належного творчого підходу, допустив неточності, в процесі виконання завдань практичного характеру орієнтувався невпевнено. Студент достатньо обізнаний з літературними джерелами.

Бал «1» ставиться за умови, якщо студент виявив поверхові знання основних теоретичних положень з кожного питання. Його відповідь була побудована на основі відтворення вивченого матеріалу і носила фрагментарний характер викладу. У питанні практичного характеру була допущена неточність, яка засвідчила слабкі знання, вміння та навички. Студент поверхово обізнаний зі спеціальною літературою.

Бал «0» ставиться за умови, якщо студент не розкрив основний зміст усіх питань, не справився з практичним завданням. Студент зовсім не обізнаний з науково-теоретичними положеннями виховання дітей з інтелектуальною недостатністю дошкільного та шкільного віку.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточна та самостійна робота													Підсумков а робота	Заг. сума
Назва модулів	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Екзамен	
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5	T6		
Бали	5	5	5	5	5	5	5+5	5+5	5	5	5	5	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проектор для демонстрації презентацій, відеофрагментів.
2. Комп'ютери з доступом до Інтернету для проведення поточного та підсумкового контролів.

10. Рекомендована література

Базова:

1. Базима Н.В. Розвиток мовлення у дітей з аутизмом. Харків: Ранок, 2018. 114 с.

2. Войтко В. В. Психолого-педагогічний супровід дітей з затримкою психічного розвитку: [навчально-методичний посібник] / В. В. Войтко. Кропивницький : КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2017. 48 с.
3. Гаврилов О.В. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. 308 с.
4. Дефектологія та спеціальна психологія: навчально-методичний посібник / укладач. Т. О. Гетьман. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 161 с.
5. Карсканова, С. В., & Супрун, М. О. (2024). Методологія наукових досліджень в корекційній освіті.
6. Колупасва А. А. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник / А. А. Колупасва, О. М. Таранченко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
7. Логопедія: підручник, / За ред. М. К. Шеремет. Вид. 5-те. Київ: «Слово», 2018. 856 с.
8. Освітньо-психологічна інтеграція (інклюзія) дітей із аутизмом: монографія/ Д.І Шульженко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, вид-во Хортицької національної академії, 2017. 444 с.
9. Прохоренко Л.І., Бабяк О.О., Баташева Н.І., Душка А.Л., Недозим І.В., Омельченко І.М., Орлов О.В. Навчання дітей з порушеннями когнітивного розвитку в умовах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник / за ред. В.В.Засенко, Л.І.Прохоренко. 2020. 435 с.
10. Саранча Г.І. Соціалізація осіб з порушеннями опорно-рухового апарату: монографія. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 144 с.
11. Синьов В. М., Коберник Г. М. Основи дефектології: Навч. посібник. Київ: Вища школа, 1994. 143 с.
12. Соціалізація дитини з обмеженими розумовими можливостями в сучасному освітньому вимірі : навч.-метод. посіб. / М.О. Супрун, А.В. Висоцька, І.В. Гладченко - Київ: Інститут спеціальної педагогіки НАПН України, 2014. 205 с
13. Соціальна і життєва практика дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах навчально-реабілітаційних центрів: практико-зорієнтований посібник / За ред. І.Г. Єрмакова, К.С. Тороп, К.В. Рейди. Дніпро: «Інновація», 2018. 385 с.
14. Спеціальна педагогіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. Київ: ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с.
15. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник / За ред. академіка В. І. Бондаря. Луганськ: Альма-матер, 2003. 436 с.
16. Супрун М.О. Педагогіка: підручник для духовних і світських закладів освіти. Вид. Друге. К.: КДА, 2022. 400 с.
17. Супрун, Д. М., & Супрун, М. О. (2024). Наші вчителі. До сторіччя із дня народження класика вітчизняної олігофренопедагогіки КМ Турчинської. *Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти: збірник наукових праць до 220-ї річниці з дня заснування університету*, 181-188.
18. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики: підручник для вищих навчальних закладів. – К.: «Каравела», 2017. 316 с.
19. Чеботарьова О. В. Дитина із церебральним паралічем / О. В. Чеботарьова, Л. В. Коваль, Е. А. Данілавічюте. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.
20. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Видання 2-те, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ – 2000», 2019. 264 с.

Додаткова:

1. Боряк О.В, Діагностика, формування й корекція мовленнєвої діяльності дітей із порушеннями інтелектуального розвитку молодшого шкільного віку теорія і практика:[монографія] Суми: вид-во СумДПУ імені АС Макаренка, 2018.
2. Выготский Л. С. Основы дефектологии / Л. С. Выготский. - СПб: Из-во "Лань", 2003. - 656 с

3. Гладченко І.В., Ханзерук Л.О. Теорія і практика спеціальної педагогіки та психології: Збірник наукових праць: Вип. 9. ІСП НАПН України, 2018. – С. 241-244.
4. Дефектологічний словник: навчальний посібник / За редакцією В. І. Бондаря, В. М. Синьова. – Київ: «МП Леся», 2011. 528 с.
5. Діти із затримкою психічного розвитку та їх навчання: Навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів / Т. Д. Ілляшенко, Н. А. Бостун, Т. В. Сак. – К.: ІЗМН, 1997. 128 с.
6. Дитина з порушеннями інтелектуального розвитку / С.В.Трикоз, Г.О.Блеч.— Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 40 с.
7. Дитина з порушенням слуху / С. В. Литовченко, В. В. Жук, О. Ф. Федоренко, О. М. Таранченко. Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 56 с
8. Кобильченко В, Омельченко І. Спеціальна психологія. Київ : ВЦ Академія», 2020. 224с.
9. Синьов В. М., Матвеева М. П., Хохліна О. П. Психологія розумово відсталого дитини: Підручник. Київ: Знання, 2008. 359 с.
10. Тельна О.А. Корекційно-профілактична робота в дошкільній освітній установі: збірник ігор і вправ, Харків: Стиль-издат, 2018. 214 с.
11. Федоренко С. Е. Тифлодидактика : навчальний посібник для студентів ВНЗ / С. В. Федоренко. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. 144 с.
12. Якуба Л.С. Актуальні проблеми освітньої інтеграції дітей раннього та дошкільного віку з комплексними та складними порушеннями розвитку. *Актуальні проблеми ортопедагогіки, ортопсихології та реабілітології*: матеріали IV Міжн. наук-практ. конф. Київ: НПУ ім.М.П.Драгоманова. 2021. С. 66-269

Інформаційні ресурси:

1. <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. <https://www.facebook.com/center.competence.edu/>
5. <https://studfiles.net/preview/2041266/>
6. http://www.npu.edu.ua!/e-book/book/html/D/ikpp_kpp_korekc.psihopedagogika_2_chast/
7. <https://kozyavkin.com/fileadmin/files/publications/biblio/GMFCS-soc-ped-12.pdf>
8. <http://pedagogy.mspu.by/katalog/viktimologia.pdf>
9. <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fspe=5Fped/>